

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

K O M M R E V

Granskning av årsredovisning 2004

Hultsfreds kommun

Mars 2005

Anette Arbman
Anita Lundgren
Pär Sturesson

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Revisionsfråga och revisionsmetod.....	3
2 Sammanfattande bedömning	4
3 Granskningsresultat	4
3.1 Förvaltningsberättelse	4
3.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	5
3.1.2 Investeringsredovisning.....	5
3.1.3 Driftredovisning.....	6
3.1.4 Balanskrav	6
3.2 Resultaträkning.....	7
3.3 Balansräkning.....	9
3.4 Finansieringsanalys/kassaflödesanalys	10
3.5 Sammanställd redovisning	11

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den kommunala redovisningslagen (KRL) gäller från och med år 1998 och reglerar externredovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering. Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningen.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

1.2 Revisionsfråga och revisionsmetod

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning och i enlighet med normgivning, främst från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv skall besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Med rättvisande räkenskaper avses fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- finansieringsanalys/kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Vi har granskat bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar. Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling samt efterlevnaden av balanskravet.

Nämndernas redovisning av sina uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av den övergripande ansvarsutövningen som genomförs under löpande verksamhetsår med respektive nämnd.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen.

2 Sammanfattande bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är **upprättad enligt god redovisningssed**.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation är under kontroll men att det fortsatt krävs att beslutade besparingar blir bestående och att kommunens verksamhet anpassas efter faktiska intäkter. Det krävs en utvecklad planering med framförhållning och beredskap med tydliga och mätbara mål.

3 Granskningsresultat

3.1 Förvaltningsberättelse

I KRL kap 4 framgår det att kommunen skall upprätta en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen skall innehålla:

- *en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet (KRL 4:1)*
- *särskilda upplysningar om de anställdas sjukfrånvaro (KRL 4:1 a)*
- *samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet (KRL 4:2)*
- *en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten (KRL 4:3)*
- *en redovisning av hur det negativa resultatet skall regleras (KRL 4:4)*
- *sådana upplysningar som avses i KLR 4:1 skall också omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KRL 8:1).*

3.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- sådana förhållanden, som inte skall redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- förväntad utveckling
- väsentliga personalförhållanden, bland annat den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro
- annat av betydelse för styrning och uppföljning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens i huvudsak överensstämmer med kraven i KRL. Kommunen kan utveckla sin förvaltningsberättelse ytterligare med avseende på en gemensam förvaltningsberättelse för all kommunal verksamhet, inklusive verksamhet som bedrivs i bolagsform. Vidare kan en mer samlad redovisning av kommunens pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning ske enligt RKR nummer 7, upplysningar om pensionsförpliktelser och pensionsmedel.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin kommer att utvecklas de närmaste åren.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen av kommunens ekonomi.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram.

3.1.2 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och finansieringsanalysen

- jämförelse med tidigare år görs
- avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Vi anser att det skulle vara värdefullt att i årsredovisningen även redovisa de olika investeringsobjekten.

3.1.3 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- jämförelse med tidigare år görs
- driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

3.1.4 Balanskrav

Vi har granskat:

- kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts
- om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen (KL 8:5) föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte skall ske.

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om att balanskravet har uppfyllts. Kommunen har angett synnerliga skäl för kostnader på 21,9 mnkr. Dessa kostnader är specificerade och belastar 2004 års resultat. Kommunfullmäktige har i taget beslut 2005-02-21 § 20, om dessa synnerliga skäl. De tidigare negativa resultaten kommer att återställas under år 2005 under förutsättning att antagen budget hålls.

3.2 Resultaträkning

Resultaträkningen skall redovisa samtliga intäkter och kostnader och hur det egna kapitalet har förändrats under året (KRL 5:1).

Vi har granskat att:

- resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat. Resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL och noter finns i tillräcklig omfattning.

Nedan redovisas resultaträkningens delposter;

Verksamhetens intäkter (mnkr)	2003	2004
Summa; ökning med 0,1 mnkr	169,3	169,4

Verksamhetens intäkter har ökat med 28,9 mnkr sedan år 2000.

Verksamhetens kostnader (mnkr)	2003	2004
Summa; ökning med 12,3 mnkr (1,7 %)	738,3	750,6

Bland verksamhetens kostnader finns omstruktureringskostnader på 21,9 mnkr. Kostnaden redovisas som jämförelsestörande post. Dessa kostnader avser personalavveckling/avgångsvederlag 10,1 mnkr, nedskrivning av fastigheter/avvecklingskostnader i förhyrda lokaler 10,4 mnkr samt pensionsavgångar 1,3 mnkr. Verksamhetens kostnader har ökat med 136,1 mnkr sedan år 2000.

Avskrivning (mnkr)	2003	2004
Summa; ökning med 0,1 mnkr	18,2	18,3

Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	2003	2004
Summa; ökning med 12,3 mnkr (2,1 %)	587,2	599,5

Verksamhetens kostnader har ökat med 108,5 mnkr eller 22,1 % sedan år 2000. Denna ökning ska ställas i relation till ökningen av skatteintäkter och generella

statsbidrag som under motsvarande period ökat med 84,5 mnkr eller 16,8 mnkr. Detta innebär att kostnadsökningen har varit större än motsvarande intäktsökning. Verksamhetens nettokostnad, inklusive omstruktureringskostnader, av skatteintäkter och statsbidrag har förändrats enligt följande i procent mellan åren 2000 till 2004:

	2000	2001	2002	2003	2004
Verksamhetens nettokostnad av skatter och statsbidrag	-97,4%	-97,7%	-97,8%	-100,6%	-101,9%

Utrymmet för att finansiera framtida investeringar har under de senaste åren begränsats till kommunens avskrivningar och eventuell försäljning av anläggningar.

Skatteintäkter (mnkr)	2003	2004
Summa; ökning med 2,2 mnkr (0,8 %)	401,3	404,6

I årets skatteintäkter ingår en negativ slutavräkning för år 2003 på 1,9 mnkr och en negativ preliminär slutavräkning för år 2004 på 4,4 mnkr. Skatteintäkterna har under de senaste fem åren ökat med 39,9 mnkr eller 10,9 %.

Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	2003	2004
Summa; ökning med 1,5 mnkr (0,8 %)	182,4	183,9

Under år 2003 fick kommunen ett bidrag från kommundelagationen på 9,3 mnkr och under år 2004 har kommunen fått bidrag för sin LSS verksamhet på 20,4 mnkr. De generella statsbidragen har de senaste fem åren ökat med 44,6 mnkr eller 32,0 %.

Finansiella intäkter (mnkr)	2003	2004
Summa; minskning 2,5 mnkr (-28 %)	8,8	6,3

Det är värdeökningen i KLP som står för 5,1 mnkr av de finansiella intäkterna.

Finansiella kostnader (mnkr)	2003	2004
Summa; minskning med 1,7 mnkr (-22 %)	7,7	6,0

Låg räntenivå på upptagna lån gör att de finansiella kostnaderna minskar för kommunen.

Resultat (mnkr)	2003	2004
Summa; förändring	-2,4	-10,7

Kommunfullmäktige har fattat beslut om synnerliga skäl avseende omstruktureringsskostnader. Resultatet gentemot balanskravet är positivt med 8,9 mnkr. I balanskravsavräkningen har hänsyn tagits till ovan nämnda omstruktureringsskostnader och återställandet av placerade pensionsmedel på 2,3 mnkr.

För att kommunen i framtiden ska ha en ekonomi i balans är det av yttersta vikt att genomförda besparingar blir bestående. Vidare måste kommunen fortlöpande anpassa sin verksamhet efter sina intäkter. Fortsätter befolkningsminskningen måste kommunen anpassa verksamheten därefter.

3.3 Balansräkning

Balansräkningen skall i sammandrag redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser skall tas upp inom linjen. (KRL 5:2)

Vi har granskat att:

- balansräkningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckligt med nothänvisningar.

Bilagor/specifikationer kan förbättras avseende förutbetalda kostnader och upplupna intäkter samt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är i stort fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Granskningsnoteringar

Anläggningstillgångar, kommunen har gjort nedskrivning av Moliljan med 7,7 mnkr. En utomstående värderare har värderat Moliljan till max 5 mnkr.

Kortfristiga fordringar, kommunen har två lånefordringar (315 tkr och 259 tkr) på Virserum Konsthall. Kommunen har förskotterat EU-bidrag till konsthallen år 2003 som skulle återbetalas när konsthallen erhållit bidrag från strukturfonden. Vid revisionstillfället var lånefordringarna inte reglerade.

Fordringar på anställda bör regleras inom tre månader, kan inte detta ske genom löneavdrag bör beloppet faktureras den anställde.

Kortfristiga skulder, interimsskulder är otillräckligt specificerade vad de avser. Samtliga skulder ska specificeras och eventuellt beräkningsunderlag ska biläggas verifikationen.

Det finns flera inkomstförskott som har bokats upp i bokslutet där kommunen erhållit stats- eller EU-bidrag. Dessa uppbokningar bör specificeras i större omfattning.

Finansiell- och operationell leasing redovisas från och med år 2004 enligt god redovisningssed i kommunen. Det vill säga finansiell leasing redovisas som både anläggningstillgång, långfristig samt kortfristig skuld samt operationell leasing redovisas som ansvarsförbindelse.

3.4 Finansieringsanalys/kassaflödesanalys

I finansieringsanalysen skall kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas (KRL 7:1).

Vi har granskat att:

- finansieringsanalysen uppfyller kraven enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- finansieringsanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att finansieringsanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Noter finns i tillräcklig omfattning.

Överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.5 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningens syfte är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska åtaganden oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs. (Rådets rekommendation)

Den sammanställda redovisningen skall innehålla en resultaträkning och en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens och de juridiska personernas resultat- och balansräkning. (KRL 8:2)

Det är god redovisningssed att inkludera en finansieringsanalys. (Rådets rekommendation)

Vi har granskat att:

- den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL och även innehåller en finansieringsanalys
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer till resultat- och balansräkningsposter. Det innebär delposterna i noterna ska vara rensade från intern poster (upplysning om interna poster ska därför inte anges).
- den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag
- konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande
- proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod tillämpas vid konsolideringen
- beloppen överensstämmer mellan den sammanställda redovisningen och de ingående företagens redovisningar
- interna poster har eliminerats i allt väsentligt även i notapparaten.

Bedömning och iakttagelser

Vår sammanfattade bedömning är att den sammanställda redovisningen ger en rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtagande.

De sammanställda redovisningen redovisar ett resultat på -10,7 mnkr och motsvarar ingående enheters resultat med justering med -1,4 mnkr. Dessa justeringar utgör utdelning från bostadsbolaget med 1,1 mnkr och avskrivningar på anläggningstillgångar på 0,3 mnkr.